చంపారన్ సత్యాగ్రహం 1917, చరిత్ర, ప్రాముఖ్యత

చంపారన్ సత్యాగ్రహం : 1917 లో చంపారన్ సత్యాగ్రహం భారతదేశంలో మొట్టమొదటి శాసనోల్లంఘన చర్య. తూర్పు చంపారన్ జిల్లా మరియు పశ్చిమ చంపారన్ జిల్లా భారతదేశంలోని బీహార్ లోని చారిత్రాత్మక చంపారన్ జిల్లాగా ఉన్నాయి. 1914 మరియు 1916 లో, ఈ ప్రాంతంలోని రైతులు ఇండిగో సాగుపై విధించిన ఆంక్షల కారణంగా బ్రిటిష్ వారికి వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు చేశారు.

ఇంతకు ముందు బెంగాల్లో ఇలాంటి పరిస్థితులు ఉండేవి, కానీ 1859-1861 లో గణనీయమైన తిరుగుబాటు తరువాత, అక్కడి రైతులు ఇండిగో తోటల పెంపకందారుల నుండి స్వాతంత్ర్యం పొందారు.

భారత జాతీయ ఉద్యమం దశలు 1857-1947

చంపారన్ సత్యాగ్రహ చరిత్ర

భారత రాష్ట్రమైన బీహార్ లోని చంపారన్ జిల్లాలో పదుల సంఖ్యలో భూమిలేని బానిసలు, ఒప్పంద కార్మికులు మరియు జీవనోపాధి రైతులు ఆహార పంటలకు బదులుగా ఇండిగో మరియు ఇతర ద్రవ్య పంటలను పండించవలసి వచ్చింది. మొత్తం భూభాగంలో 3/20 (టింకాథియా వ్యవస్థ అని పిలుస్తారు), గ్రామస్థులు యూరోపియన్ వలసవాదులచే ఇండిగో పండించమని బలవంతం చేయబడ్డారు.

రైతులు ఇతర పంటలకు మారడానికి ముందు వారి లాభాలను పెంచుకోవడానికి, పందొమ్మిదవ శతాబ్దం చివరలో జర్మన్ సింథటిక్ రంగులు ఇండిగో స్థానంలో వచ్చినప్పుడు యూరోపియన్ తోటల యజమానులు రైతుల నుండి పెద్ద అద్దెలు మరియు అక్రమ బకాయిలను కోరారు. రైతులు తమ ఉత్పత్తులను అమ్ముకోవాల్సిన ధరలను యూరోపియన్లు నిర్ణయించారు. ఈ ఉత్పత్తులను రైతుల నుంచి చౌకగా కొనుగోలు చేశారు.

భూస్వాముల హింసాత్మక మిలీషియాల దోపిడీకి గురికావడం, తక్కువ పరిహారం పొందడం వల్ల వారు కటిక పేదరికంలో జీవించారు. బ్రిటీష్ ప్రభుత్వం వారిపై అధిక పన్ను విధించి, వారు తీవ్రమైన కరువుతో బాధపడుతున్నప్పటికీ రేటును పెంచడానికి పట్టుబట్టింది. 1914 (పిప్రా వద్ద) మరియు 1916 (తుర్కౌలియా) లో ఆహారం మరియు డబ్బు లేని పరిస్థితులు భరించలేనివిగా మారడంతో చంపారన్ రైతులు ఇండిగో మొక్కల పెంపకంలో ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా ఎదిగారు.

APPSC/TSPSC Sure shot Selection Group

చంపారన్ సత్యాగ్రహ ఇండిగో తిరుగుబాటు

1917 లో చంపారన్ సత్యాగ్రహం అని పిలువబడే రైతు తిరుగుబాటు జరిగింది. లాభదాయకమైన పంట అయిన నీలిమందును బలవంతంగా పెంచడంపై రైతులు అభ్యంతరం వ్యక్తం చేశారు, ఇది భూమి యొక్క పోషకాలను క్షీణింపజేస్తుంది. 1860లో జరిగిన బెంగాలీ ఇండిగో తిరుగుబాటు తిరుగుబాటుకు ప్రేరణగా నిలిచింది. విదేశాలలో గణనీయమైన మార్కెట్ ఉన్న సహజ నీలి రంగు ఇండిగో అని పిలువబడేది, దీనిని యూరోపియన్లు భారతదేశంలోని పేద రైతుల ఖర్చుతో గుత్తాధిపత్యం చేశారు.

ఇది రైతులను కంట తడి పెట్టించినా, నీలిమందు వేయాలని వారిపై చాలా ఒత్తిడి వచ్చింది. లాభాలు లేక, అధిక కౌలు, పన్నులు లేకపోవడంతో సాగుకు అయ్యే ఖర్చును భరించలేక ఇబ్బందులు పడ్డారు. అనేకమంది న్యాయవాదులు భూస్వాములు ఉపయోగించిన అక్రమ దోపిడీ వ్యూహాలకు సంబంధించిన అనేక ఉదాహరణలను నొక్కి చెప్పారు. వీరిలో పీర్ మునీష్, గణేష్ శంకర్ విద్యార్థి ఉన్నారు.

రాజ్ కుమార్ శుక్లా మరియు సంత్ రౌత్ కృషికి కృతజ్ఞతలు తెలుపుతూ మహాత్మా గాంధీని 1917లో చంపారన్‌కు తీసుకువచ్చారు. ఈ ప్రయత్నంలో భారతీయ న్యాయ సంఘం చురుకుగా పాల్గొంది. తూర్పు చంపారన్ కు 30 కిలోమీటర్ల దూరంలో ఉన్న బర్హర్వా లఖన్ సేన్ అనే చిన్న పట్టణంలో గాంధీ భారతదేశపు మొట్టమొదటి ప్రాథమిక పాఠశాలను స్థాపించారు.

1917 నవంబరు 13 న, స్థానికులు భరించవలసిన తక్కువ జీవన ప్రమాణాలను నిర్ణయించడానికి పట్టణం యొక్క విస్తృతమైన అంచనాను నిర్వహించడానికి అతను పరిజ్ఞానం కలిగిన న్యాయవాదుల బృందాన్ని ఏర్పాటు చేశాడు. రాజేంద్ర ప్రసాద్, అనుగ్రహ్ నారాయణ్ సిన్హా, బాబు బ్రజ్‌కిషోర్ ప్రసాద్ ఈ బృందంలో

న్యాయవాదులుగా ఉన్నారు. 1917 ఏప్రిల్ 16న మహాత్మాగాంధీ అల్లర్లను ప్రేరేపించారనే అనుమానంతో అదుపులోకి తీసుకుని దేశం విడిచి వెళ్లాలని ఆదేశించారు.

రూ.100 ఫీజు చెల్లించాలని డిమాండ్ చేయగా అతను గట్టిగా నిరాకరించాడు. వేలాది మంది ఆయన అరెస్టును నిరసిస్తూ కోర్టు ఆయనను విడుదల చేసింది. ఆ తర్వాత కేసును కూడా వెనక్కి తీసుకున్నారు. గాంధీ ఆదేశానుసారం భూస్వాములకు వ్యతిరేకంగా సంఘటిత సమ్మెలు జరిగాయి. ఈ తిరుగుబాటు సమయంలో ఆయన మొదటిసారిగా "బాపు", "మహాత్మా" అనే పేర్లను విన్నారు.

క్విట్ ఇండియా ఉద్యమం 1942

చంపారన్ సత్యాగ్రహ విశేషాలు

బీహార్ లోని చంపారన్ లో ఇండిగో ప్లాంటర్స్ ఏర్పాటులో రైతుల సమస్యలను పరిశీలించడానికి రాజ్ కుమార్ శుక్లా అనే స్థానికుడు గాంధీని ఆహ్వానించారు. రాజేంద్ర ప్రసాద్, మజరుల్ హక్, మహదేవ్ దేశాయ్, నరహరి పరేఖ్, జె.బి.కృపలానీలతో కలిసి అక్కడికి చేరుకున్న వెంటనే చంపారన్ విడిచి వెళ్ళమని అధికారులు గాంధీకి చెప్పారు.

గాంధీ ఆదేశాన్ని ధిక్కరించి శిక్షను తీసుకోవాలని నిర్ణయించుకున్నాడు. అన్యాయమైన ఆదేశాన్ని ధిక్కరించడానికి శాసనోల్లంఘన లేదా నిష్క్రియాత్మక ప్రతిఘటనను ఉపయోగించడం ఆ సమయంలో వినూత్నంగా ఉండేది. చివరకు అధికారులు లొంగిపోవడంతో గాంధీ విచారణకు అనుమతించారు. టింకాథియా వ్యవస్థను అంతమొందించి, రైతులకు తిరిగి లాభాలు చెల్లించేలా చేయడంలో గాంధీ విజయం సాధించారు.

చంపారన్ సత్యాగ్రహ ప్రాముఖ్యత

ఇది బలవంతపు సాగు మరియు తక్కువ పంటల ద్వారా రైతుల దీర్ఘకాలిక దౌర్జన్యానికి ముగింపు పలికింది. బ్రిటిష్ వారికి పరిస్థితిని సమగ్రంగా విశ్లేషించారు. మూల్యాంకనం ఆధారంగా, రైతుల ప్రయోజనాలను కాపాడేందుకు 1918లోని చంపారన్ వ్యవసాయ చట్టం రూపొందించబడింది. భారతదేశంలో ఇంతకుముందు అట్టడుగు స్థాయి క్రియాశీలతలో చురుకుగా పాల్గొనని గాంధీ, న్యాయాన్ని పునరుద్ధరించడానికి చంపారన్ చొరవ విజయం సాధించిన ఫలితంగా అతను చాలా శ్రద్ధ పొందుతున్నాడని గమనించాడు.

ఆ తర్వాత గాంధీ శక్తిమంతుల్లో ఒకరైన రాజేంద్రప్రసాద్, కృపలానీ వంటి బలమైన వ్యక్తులను ఆయన బృందంలో చేర్చుకున్నారు. ఇక్కడ, గాంధీ తన వాదనలకు మద్దతు ఇవ్వడానికి అణగారిన రైతుల నుండి పత్రాలను సేకరించారు, బ్రిటిష్ విధానానికి వ్యతిరేకంగా డేటా ఆధారిత వాదనలు విజయవంతమయ్యే అవకాశం ఉందని నిరూపించాడు.

గాంధీ వచ్చినప్పుడు చంపారన్ విడిచి వెళ్ళమని ఆదేశించబడ్డాడు, కాని అతను వెళ్ళిపోవడం కంటే తనను అరెస్టు చేయడమే మంచిదని ప్రతిస్పందించి తన మిషన్ ను కొనసాగించాడు. సత్యాగ్రహం మరియు శాసనోల్లంఘన చర్యలో ఇది ఒక ముఖ్యమైన మొదటి ఉదాహరణ. అన్యాయానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడే సత్యాగ్రహం యొక్క సామర్థ్యాన్ని ఇది ప్రజలను ఒప్పించింది. ఇది తరువాతి సంఘర్షణలకు దారితీసింది, ఇది చివరికి భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యానికి దారితీసింది.

స్వదేశీ ఉద్యమం

చంపారన్ సత్యాగ్రహ ఫలితాలు

చంపారన్ సత్యాగ్రహ లక్ష్యాలు చాలావరకు నెరవేరాయి. బీహార్, ఒరిస్సా ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక మండలి సభ్యుడైన డబ్ల్యు.మౌడే ఉద్యమం ముగిసిన తరువాత చంపారన్ వ్యవసాయ బిల్లును ప్రవేశపెట్టాడు. మహాత్మాగాంధీ సూచనలన్నింటినీ కలిగి ఉన్న ఈ చట్టాన్ని తరువాత చంపారన్ వ్యవసాయ చట్టం 1918 అని పిలిచేవారు.

బ్రిటిష్ వారు భారత ప్రజల పట్ల తమ దృక్పథాన్ని మార్చుకోవడం ఇదే మొదటిసారి. ఉద్యమ అహింసాయుత వైఖరి బ్రిటిష్ వారిని కలవరపాటుకు గురిచేసింది. అత్యాధునిక తుపాకులు, ఫిరంగుల కారణంగా బ్రిటీష్ వారు భారతీయ ప్రజలతో పోలిస్తే ఎంతో ఉన్నతంగా ఉన్నారు. ఈ ఉద్యమం ముగిసేనాటికి మహాత్మాగాంధీ నైతిక ఔన్నత్యం స్థిరపడి, ప్రజల్లో మార్పుపై ఆశలు చిగురించాయి. ఇది చాలా ముఖ్యమైనది ఎందుకంటే ఇది మరింత నిమగ్నతను ప్రోత్సహించింది.

సుమారు ఒక శతాబ్దం పాటు అమలులో ఉన్న టింకాథియా వ్యవస్థను అంతం చేయాలని నిర్ణయించారు. ఇది తోటల యజమానుల అణచివేతను గణనీయంగా తగ్గించింది. చంపారన్ లో గెలిచిన తర్వాత మహాత్మాగాంధీ సమాజం కోసం మరిన్ని సాధించగలిగారు. ప్రక్షాళనలు, పాఠశాలలు, ఆసుపత్రుల స్థాపన, పర్దా వ్యవస్థ నిర్మూలన, అంటరానితనం వంటి అనేక విషయాలను ఆయన సాధించగలిగారు.